

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ
АМЕРИКИП'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ
ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.Тел. „Свобода“: BBergen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BBergen 4-1016.
4-0807.THREE CENTS IN THE UNITED STATES
OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ЗАЖАДАВ НОВИХ ГРОШЕЙ НА БЕЗРОБІТНИХ

ВАШІНГТОН. — Президент зажадав від конгресу ухвалення 250 мільйонів доларів на безробіття, яке в останніх трьох місяцях зросло на три мільйони. Президент сказав, що в останніх часах ці мільйони звертаються до уряду з проханням допомоги, а уряд теперішніми фондами не може собі дати ради, бо вони вистарчають тільки для 1,700,000 безробітних, тоді, коли біля п'яти мільйонів безробітних потребують помочі.

ЩЕ ДИСКУТУЮТЬ НАД ЗБРОЄННЯМ.

ВАШІНГТОН. — Сенатор Джонсон, який пару днів тому висказав своє задоволення з відповіді секретаря Гола в справі розбудови американської воєнної флотії, тепер заявив, що, передумавши справу, йому всетаки багато річей не ясні і він буде далі домагатися висвітлення деяких справ в американській заграничній політиці, годовою висвітнення потреб тих величезних зброєнь.

„МАЛІ БІЗНЕСМЕНИ“ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Малі бізнесмени скликали тісні збори з своїх представників в цілі створення своєї організації, що скомпонує інтереси малих бізнесменів та добивалась від уряду для них належних прав. Ці представники вибрали зпоміж себе урядників і формально створили таку організацію. Першим її завданням правдоподібно буде домагатись від уряду уділення довгочеренцевих позичок.

ВІДГУК З БОКУ УРЯДУ.

ВАШІНГТОН. — Голова створеної урядом фінансової корпорації, „Ріконструкшен Фінанс Корпорейшен“, Джонс, заявив, що малі бізнесмени мають уже тепер повне право домагатись від уряду фінансових підмог нарівні з великими бізнесменами, але на тих самих умовах, що їх дістають великі бізнеси. А ті умови такі, що вони мають давати урядові гарантію, що позичка повернеться. Тимчасом цією постановою корпорації вчить, що малі бізнеси не дають надійної запоруки і через те корпорація в малих бізнесах втратила багато грошей.

ВИЛЕТІВ КРИЗЬ ВІКНО ПОЇЗДУ І ВБИВСЯ.

ГРІНБУРГ (Пенсильванія). — Син члена Найвищого Суду, Кевін Ботлер, вилетів кризь вікно з поїзду і вбився. Сталося це в моменті, коли поїзд переїздив так званий „чортячий закрут“. Ботлер стояв в умивальні біля відчиненого вікна. На закруті поїзд так шарпнув у бік, що Кевін вилетів надвір і розбив собі череп.

ОСТЕРІГАЄ СТУДЕНТІВ.

РОЧЕСТЕР. — Президент рочестерського університету, Балентайн, сказав студентам свого університету, щоб у житті не гналися за надто за матеріальними забезпеченнями, тільки щоб у першій мірі дбали про свій умовий рівень. Він далі говорив, що в нинішніх часах людина всеодно не знайде матеріального забезпечення, а то тому, що нинішні суспільні основи переходять основні зміни. Нині уряд старается те забезпечення дати своїм громадянам. Чи це вийде на добре, чи на зле, покаже будучість.

ВЕЛИКА БУРЯ В БРАЗИЛІЇ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Через Бразилію перелетіла страшна буря, якої там не зазнали від 20 років. Вона знищила багато будівель і вбила 15 осіб. По вулицях столиці Ріо де Жанейро пліла вода так, що вони виглядали мов ріки. Вітер викручував дерева і кидав ними наче помелами. Також багатьом домам зірвало дахи.

НЕ ПОЗВОЛЯЮТЬ МОНОПОЛІЗУВАТИ НАЗВИ „АМЕРИКАНЕЦЬ“.

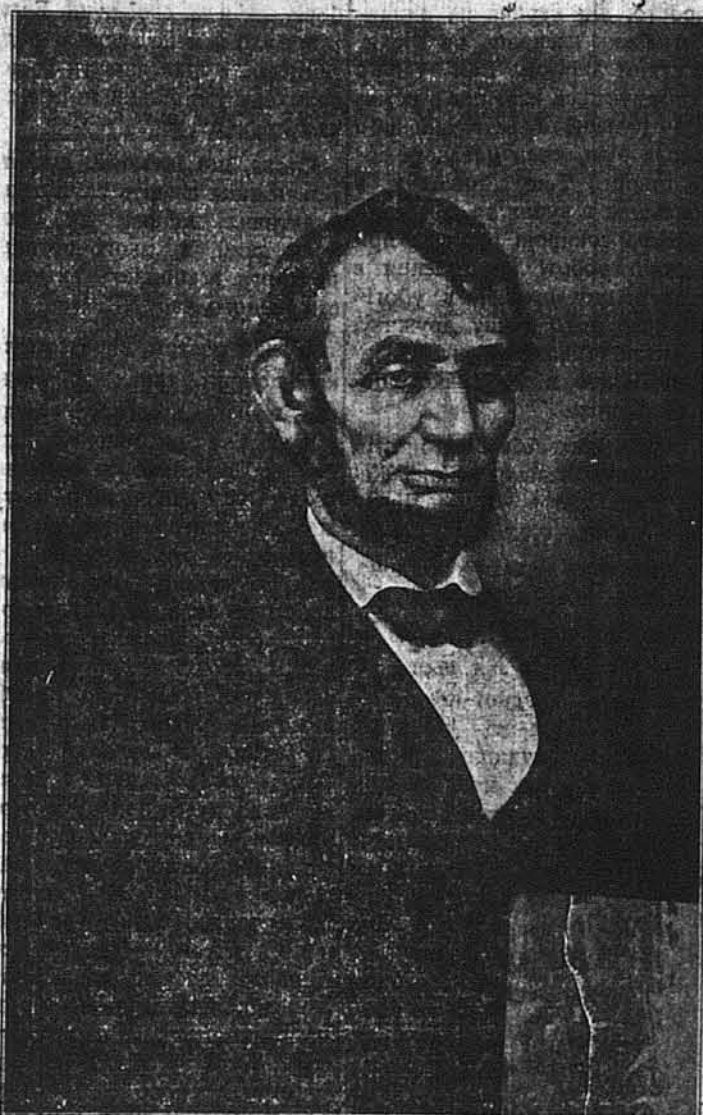
ВАШІНГТОН. — Суддя Найвищого Суду, Томас Каллен, відкинув прохання президента дільниці Квінс про чартер для його організації, названої „Ми американці“. В проханні говорилося, що ця організація має патріотичні цілі й має поборювати в Америці всякі струї, ворожі американізму. Але суддя, хоч похвалив завдання організації, то відмовив їй монополізувати для себе назву „Ми американці“, бо американцями є не тільки ті, що належать до цієї організації, але також 120 мільйонів інших.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД „ФАЛЬШИВИМИ ПРОВІДНИКАМИ“.

НЮ ЙОРК. — Президент Сіті каледжу, Робінсон, перед 700 новими студентами сказав, щоб вони вистерігались всяких фальшивих провідників і демагогів, бо вони не ведуть людей до добра, тільки до зла. Лише чесні провідники й освіта серед мас дадуть народові запоруку сталого розвитку і спокійного життя.

ПОЧИНАЮТЬ ЖУРИТИСЯ МОЛОДЦЮ.

ОЛБАНІ. — Стейтсман сенатор Джозеф вінс у стейтській легіслатурі законопроект, на основі якого стейт мав би більше турбуватись долею безробітної молоді, якої що року нараховується біля 600 тисяч. Ця молодь, не маючи змоги відстати заняття, ходять пригноблені й знеохочена та часто попадає в обійми злочини. Завданням уряду є творити бюро праці, які давалиб молоді заняття.

АБРАГАМ ЛИНКОЛН

АНТИСЕМІТИЗМ НЕЗАКОННИЙ.

У Румунії знайшовся уряд у великому клопоті. Його протизидівські зарядження визнав судейський комітет неконституційними, бо вони звернені проти одної класи громадян. Іде тут про заквествонування урядом права громадянства жидів, що живуть у Румунії.

ІЗ ЦАРСТВА СТАЛІНА.

Як стверджує советська преса, ГПУ замикає свою цього річну „чисткову“ діяльність числом 4,800 розстрілених: отже пересічно розстрілювали 400 осіб в одному місяці і 100 у тиждень. Однак знавці советських відносин кажуть, що число розстрілених у минулому році переходить 10,000. Масова продукція „чистки“ не обіймає теж розстрілів у грудні, які були найчисленніші.

СТАРШИНИ, ЧИ ШПИГУНИ?

Советська влада видала розпорядок, що кожний старшина червоної армії мусить відбутися курс політичного шпигунства. На тих курсах старшини мають познайомитись докладно про політичну ситуацію в чужих державах, особливо сумежних з Росією. Оборонці революції мають розуміти небезпеку, яка грозить Росії від її антикомуністичних сусідів.

ЧОЛОВІК ЗВІР.

У Виятинцях, пов. Заліщицький, господар Микола Юзефчик жив у незгоді з своєю жінкою Василюю і часто її бив, не зважаючи на її вагітність. Недавно він побив її так тяжко, що вона померла. Чоловіка звіра арештовано.

КАНАДА НА П'ЯТОМУ МІСЦІ У СВІТОВІЙ ТОРГОВЛІ.

Ч. Донінг, міністер фінансів у домініальному уряді Канади, оповістив довшу заяву, в якій переповів загальний стан державної господарки. Бюджет Канади, казав Донінг, був би зрівноважений, тобто, приходи зрівнялись із расходами, колиб не навістила Канаду небувала посуха в 1937 році. Посуха, як відомо, знищила великі простори в Саскачевані й Альберті. Не зважаючи на природні нещасти, господарський стан краю поправляється. Збільшується продукція господарська, мінеральна й індустріальна. Поправляється також торгівля внутрішня та загранична. Що до вивозу канадських товарів за границю, то Канада стоїть на четвертому місці. Відносно загальної торгівлі Канада є на п'ятому місці між великими світовими державами.

АЛЬБЕРТІЙСЬКИЙ ПРЕСОВИЙ ЗАКОН ПЕРЕД НАЙВИЩИМ СУДОМ.

Домініальний уряд у уряд Альберті внесли до Найвищого Суду Канади аргументи в справі альбертійського пресового акту, який ухвалено на останній сесії легіслатури, а якого губернатор Альберті не затвердив.

Домінія стоїть на становищі, що справа преси належить до домінії та що провінційний губернатор має право такого акту не підписати. Провінційний уряд обстоює думку, що пресові справи підлягають юрисдикції провінції.

Побіч домініального уряду свободу преси боронитимуть у суді через свого адвоката Растона альбертійські щоденники і тижневики.

ВЖЕ Й ПО СУДАХ КРАДУТЬ.

В Перемишлі якийсь злодій украв футро і капелюх прокуратора Лісовського з його канцелярії в суді, коли прокуратор вийшов з канцелярії на пару хвилин до телефону.

ВАТАГА ОПРИШКІВ ГУДЯЄ В ЗАЛІЩИЧИНІ.

На полудневім Поділлі „гудяє“ ватага опришків Любінецького і Тимчука. Вони перекидаються з місця на місце та граблять передусім жидів і двори. Своєю поведінкою нагадують вони славного колись опришка Грім-Чайковського на Покутті. Недавно Любінецький з п'ятьма озброєними людьми напали на крамницю Гітлістрер у Дзвинячі коло Заліщик, казали всім звернутися до стіни й ограбили крамницю та мешкання.

„ГРАЧ“ ДОСТОВЕСЬКОГО.

Знаменитий російський письменник Достоевський був пристрасним грачем. Його повість „Грач“ має чимало автобіографічних подробиць. Перший раз сів він до рулетки в Вісбадені. Щастя йому усміхнулося незвичайно. За одну ніч виграв кількасот тисяч франків. Це й заохотило його до дальшої гри. Розуміється, що за кілька торгових вечорів не тільки програв виграні гроші, але ще й дуже поважно порушив своє майно. Демон гри зовсім затуманив письменника. Він грав кожної ночі й небаром, програвши увесь маєток, почав випродувати свої річі. Написав до Москви по гроші, але коли дружина післала йому листівку, що вистарчило сплатити всі довги й повернутися додому, Достоевський програв і цю суму.

КАЗКА, ЧИ ПРАВДА?

В середущій Африці, в місцевостях, де рідко коли заходять європейці — мешкають пігмеї — карлики. Пігмеїчна висота пігмея є 1 метр, вага сягає до 24—30 кг. Всі вони мають широкі, плоскі ноги, з дуже довгим великим пальцем. Їх тіло дуже волохате. Славний мандрівник Станлей описує, що один такий карлик з лісу Арувімі мав футро з свого волосся, грубе півтора сантиметра.

Мова пігмеїв дуже маю нагадує людську. Вони радше подібна до реву звірят, в першу чергу — малп.

Пігмеї приманували до Африки імовірно з Азії. Але можливо, що вони замешкували й Європу, де лишилися по них тільки... казки! В них виступають пігмеї під назвою гномів, очайдушків, ліліпутів і т. п.

Так принайменше вносять учені загально поширену віру в існування таких постатей.

ГІДНА ПОСТАВА МОЛОДІ ПЕРЕД ПОЛЬСЬКИМ СУДОМ

ЗОЛОЧІВ (Галичина). — Великий політичний процес, звернений проти 30 молодих українців (це тільки перна частина підсудних), виказав уже в перших днях судової розправи, що польська влада послуговується при обвинуваченнях української молоді шпигунами, доносами польських кольтів і фальшивими зізнаннями польських жандармів.

Підсудні — це головню славних молоді. Дехто з них не має більше як 17 років. Всі вони мають інтелегентний вигляд. Їх постава — поважна. Підсудний Богдан Казанівський відмовляє відповісти на запити судді про О.У.Н., як також не хоче висвітлити, чому українці вживають тепер при привітках свій „Слава Україні!“ Відмовляє зізнати на висвітнення фрази „прийде час і підємо визволяти Україну“, яку знайдено в його записнику. Підсудний Василь Демчук заявив, що є членом О.У.Н., але не хотів подати, хто його звербував до організації й хто були його товариші. Признає, що казав, як приватна особа, висипати в селі могили, але її сидано на знак протесту проти кольтонізації української землі зайдами-мазурами.

СВЯТА КРУТ І 22. СІЧНЯ.

ЛЬВІВ. — Українська преса переповнена звідомленнями з міст і сіл, у яких описується величчя Свята Крут і 22. Січня. Виходить, що цього року святковано їх дуже торжественно.

СІЧНЕВІ РОКОВИНИ В БЕРДІНІ.

БЕРДІН. — „Українське Національне Об'єднання“ влаштувало 21. січня б. р. свято 20-річчя проголошення незалежності української держави, бою під Крутами й берестейського миру та 19-річчя української соборності. Свято відбулося в „Ляндвер-Касино“, себто в одному з найближчих репрезентативних касин Бердіна. Сала була прибранна українськими килимами, гірлами та великим трузубом. Реферати виголосили: ген.-полк. В. Зелінський про українські і ген.-чет. В. Курманович по німецьки. Був іще реферат німецькою мовою про Крути. На святі було багато німецьких гостей, і то дуже визначних. З нагоди свята видано одню ніслю органу „Український Вістник“ по німецьки. Дня 22. січня відбулося святочне складання вінків на могилах полк. Д. Вітовського, державного секретаря військових справ ЗУНР, і голови Української Військової Місії в Німеччині, полк. К. Новохашького.

„УКРАЇНКА“.

ЛЬВІВ. — Так називається популярний часопис Союзу Українок. Вже вийшло перше його число „Українка“ призначена для найширшого жіночого загалу, в першу чергу для селянок. Часопис робить гарні враження.

В НІМЕЧЧИНІ НЕСПОКІЙ.

ЛОНДОН. — З Варшави, Відня і Парижа доходить тривожні вісті, що заповідають нове потрясіння Європи. Всі ті вісті є зв'язані з заворушеннями в Німеччині. Але що саме там діється, що бунтується і де, про це нема точних відомостей. Берлін те все заперечує. Але признає, що є конфлікт з армією. Та це певне, що в армії, головню у високих офіцерських кругах, є велике невдоволення з того, що нашістична партія посягає на провід в армії. Деякі вісті стверджують дійсний бунт серед деяких військових частин у Східній Пруссії і на Помор'ю. Заведено гостру прикордонну контролю і не випускають людей за границі Німеччини. Кажуть далі, що Гітлер закорі, діставши нервового розстрою. А урядові німецькі кола подають, що ті всі погрози про неспокої в Німеччині розпускають деякі держави, що хочуть тим способом переперти в парламентах ухвали про призначення великих сум на нове зброєння.

В РУМУНІЇ ДИКТАТУРА.

БУКАРЕШТ. — Румунський король Карло змусив прем'єра Гогу до резигнації, а потім проголосив новий уряд, якого прем'єром іменовано, православного патріярха Мирона Крістеа. Король подав до відома, що не буде докищо, якборі, ні парламенту. Конституцію завішено. Краєм буде правитися на підставі королівських декретів. Принаймні, на якийсь час, поки не буде заведений порядок. Так заявив король Гогу король видав за те, що довів до неспокоїв у краю й економічного безладдя та що він нерозумний протижидівську політику. Замітне те, що новий прем'єр, себто патріярх Крістеа, є також здекларованим антисемітом.

СНІГ У ПАЛЕСТИНІ.

ЕРУСАЛИМ. — Палестина завадена снігами, а це в тім краю небувало. Там падає сніг, але дуже рідко. І зараз тає. Але тепер інакше, бо є сильні морози.

ІДЕ ДО ЗГОДИ.

ЛОНДОН. — Прийде цілком певно до порозуміння між Великою Британією й Італією. Англія таки погодиться з тим, щоб Егіпція стала складною частиною Італії.

ВКІНЦІ ДОЗВОЛИЛИ.

МОСКВА. — Нарешті по великих заходах і протестах удалось американському дипломатичному представництву мати розмову з державною в советській тюрмі панцею Рубенс. Розмова тривала 15 минут. При ній був відпоручник військового советського суду. Він не дозволив питати паню Рубенс про причини її арешту.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Official newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office at Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Вс оголошення редакції на відмові.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. V. H. Союз: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДИСКУСІЯ ПРО ВІЙСЬКОВІ СПРАВИ

Пів місяця тому президент Рузвельт у своїм листі до конгресу домагався ухвалення на мілітарні цілі величезних видатків, що сягають майже до тисячі мільйонів доларів. Зараз услід за цим домаганням виступили різні мілітарні знавці з доказами, що положення краю в даний мент вимагає такого видатку на скріплення його оборони. З огляду на те, що пропозиція президента відносилася передовсім до скріплення військової флотії, за президентову думку виступали головні флотні адмірали.

Люди, що не привикли до демократичної управи краю, могли би подумати, що на цьому малаб скінчитися дискусія в справі проекту уряду. Аж у конституційних монархіях дискусія в справі оборони краю не йшла навіть так далеко; звичайно справу обговорювано тайно в комісіях парламенту, а на пленумі парламенту виголошувало лише формальні заяви. Про диктаторський край, звісно, нема що й говорити: в них такі справи вирішуються правильно зовсім тайно; хто важився навіть проявити волю їх розкрити, стрінувся відразу з підозрінням зради.

У Злучених Державах справу ставиться інакше. Як лише президент держави і його адмірали виступили з проектом скріплення морської оборони краю, негайно люди, що з цим з якихнебудь причин не годяться, виступили публічно з своїми протестами. Виступили теж з протестами перед конгресовим комітетом для флотних справ. Були між протестуючими й засадничі пацифісти, себто прихильники миру, які противляться зброєнню, бо, на їх думку, зброєння доводить у своїй конвенції до війни. Пацифісти не роблять глибокого враження, бо проти їх віри інші люди вірять, що найкращим способом удержати мир є приготування до війни. Багато поважніше враження викликають такі люди, як у цілм світі відомий американський історик Чарлз Остин Бірд, котрий, хоч не пацифіст, усе таки не погоджується з президентом і урядом щодо потреби скріплити американську флотію. Він підіймає проти проекту низку поважних закидів, які повинні бути покладені, заки конгрес буде ухвалювати видатки. В одному з перших своїх закидів Бірд сказав, що прихильники збільшення морських зброєнь оперують фальшивими страхіттями наїзду ворогів на Америку. Інші свідки з того самого боку говорили, що проект будови більшої флотії грозить Америці зростом мілітаризму.

Яка не була внутрішня вартість аргументів за і проти збільшення морських зброєнь, сама публічна дискусія справи оборони краю показує, як демократична країна не лише військовим людям до свобідного вирішення справи оборони, але як вона передискутує подробиці проекти оборони, щоби під покришкою оборони краю не закралася до влади військова диктатура й не покляла краю політичний демократії.

Гнат Крашанко.

В СТАРІМ ЗАМКУ

Історична повість.

(27)

Кіндіс мав причини, для яких на цю прогулку не дуже допрошувався. Тільки коли вчу, що Марко бере з собою ще чотирьох козаків, розсміявся.

— Забагато. Така купа в такий дорожній дуже невигідна. Самому найвигідніше.

На це Марко не відповів нічого.

Межі земель Зубрина здавна були від татарського боку позначені хрестами. Також на дубах були знаки. Межі легко було пізнати там, де ними пліла вода й ішли лотоки. Не дуже покладалося на те, що сказав підстароста, Марко і Солоняк пішли до міста між жидів і вірмен. Ще й там розпитували. На другу днину, користуючись з гарного ранку, оба рушили в дорогу. З собою взяли ще двох козаків.

Кіндіс схопився ще раніше, як вони. Коли вони виїздили за ворота, зустріли Кіндіса, котрий вже вертався з містечка.

— Щасливої дороги! — крикнув глумливо. — Тільки уважайте, щоби бути тут назад перед нічю, бо перед вами дорога не мала. Оглянути прийде вам великий шмат землі.

Марко поїхав, не відповідаючи нічого. Минув містечко і зараз за ним взяла вгору. Віхали в яр, котрий ішов до границі. Ранок був теплий і майже весняний. Солоняк промовив, бо люди докладно казали йому, коло якого каменя взяти вікі. Марко цілком спустився на нього.

Іхали дебрюю, котрої боки були порослі лісом. Гилля звисало над ними, не допускаючи до них гарячого проміння сонця. Марко і Солоняк розбалакалися. Забалакавшись, минули камінь, коло якого їм треба було скрутити, і поїхали далі. Похопилися аж тоді, коли по двогодинній їзді повинні були побачити поляну, на ній старі шопи, далі могили. Іхали ще далі, та не попали ні на поляну, ні на шопи, ні на могили. Замість всього того плив потік, що завів їх в гущу без сліду дороги.

Солоняк і Марко побачили, що пішли блудом, та вже не мали охоти вертатися. Обернули в сміх. Молодому парубкові так любо було на коні в тій пустині, що ні трохи блудом не зажурився. І товариші сміялися з тої пригоди.

Минула ще одна година. Виїхали на гору, потім іхали

ГЕРОЙ РОЗУМУ І СЕРЦЯ

В роковини Абрагама Линкольна.

Він — отак зрештою, як і кожна справжня духовна величність — ущерть своєрідний і одно-разовий як своїм життям, так і своєю долею, своїми подвигами та їх далекосяглістю, а головню своїми талантами та всією духовістю. І як скрізь у великих людей, так і тут ота винятковість індивідуальності Линкольна це стількиж чарівна принада що й загадка для дослідника його життєвого шляху. Бо як-не-як, а ми й духовості найбільших і найбільш загадочних своєю величиною людей любимо принайменше в теорії, зводимо до якихось, хоч приблизно спільних знаменників. Та дошукуючись отак і відносно виняткових та одно-разових духових структур незмінного правила загальних законів, нехай вони собі і такі дуже загальні, як напр. Теневий закон спорідненого середовища. Але тим нашими загальними законами ми пояснюємо здебільша лиш другорядні або й треторядні признаки геніяльних одиниць, тоді, коли найглибша суть їх духовості, особливості з погляду на кожноразовий до-стрий їх прикмет та їх хиб, лишається для нас — і лишиться мабуть назавжди — незглаголюваною тайною.

А в малого Абрагама притім — як і в маленького Жана Жака Русо, або в Чарльза Дікенса — тільки одно бажання:

Навчитись читати так гарно, як читає його мама.

Він, правда, ходить ураж зовсім старою від нього сестричкою до одної школи в сусідстві. Але ті індійські школи всі нікудишні. Постійної науки в них нема, а крім того йдеться до них дорогою, що веде через господарство одного багача, в якого є не-вільники нігри, з котрих один жалюється хлопчиків Линко-льнів на свою незavidну до-лю, і за це Абрагамові згодом не вільно ходити туди до шко-ли... Справді, яка чудна доля, яка незбагненна провідність в тому всьому! Через років со-рок і кілька опісля, 1. січня 1863 р., проголосить той Лин-кольновий хлопчик як прези-дент північних стейтів Амери-ки декрет про скасування не-вільництва на американській землі й остаточно визволення закріпощених нігрі. Та хто його знав, чи у хвилі, коли він йшов своєю ією під той епохаль-ний розпорядок, не причувся йому ще раз голос скатовано-го раба з багацької оселі пана

ли хребтами аж нарешті ста-ли спускатися вниз противною-тій спохилости, котрою при-їхали в цю дику околицю. Ха-щі ставали щораз рідші, про-між вітки прозірало щось, неначе степ. Солоняк підігнав коня, інші пустилися за ним.

Ледви підбіг кільканацять кроків, осадив коня і рукою показав своїм, щоби підіхали до нього. Марко і оба ко-заки продерлися крізь кущі і станули за Солоняком, край урваної стіни горба.

Перед ними була широка долина. Таксамо, як зубрин-ська, окружали її горби, по-більші й в часті зарослі. На другім кінці долини лася... табун коней... Курилися вогні, видно було пару стіжковатих шатер.

Марко докладніше побачив усе те, коли підвівся на стре-менах. То був татарський у-лус. Всі чотири подалися тро-хи взад, скриваючися цілком у хащах. Здалека долітало до них іржання коней. Потерпа-ли, що свої власні відпові-дять тамтін. Це зрадило би їх. Хоч в гущавині мож було цілком добре скритися і вте-кти перед погонею, Марко во-

лів, щоби татари не поміти-ли їх.

Не кажучи ні слова, всі ста-ли відступати. Аж коли вже відіхали шмат дороги, Марко промовив:

— То цілком певно татари. Вони наші сусіди. Табун ма-лий, отже тих татар там не багато. У них коней все три, або чотири на одного татари-на. Та хоч би їх тільки сорок було, то на нас забагато. Ліп-ше доброхоті вступитися.

— Ми мабуть задалеко від-билися від нашої границі, — додав Солоняк. — Треба вер-татися хіба тою дорогою, ко-трою ми сюди приплелися. Іншим разом провідником не погоржувати.

Здавалося, що до Зубрина повинні скоро вернутися. Та вони мусіли ще коні покласти в сілі. Ледви під вечір, ви-їхавши з яру, побачили пе-ред собою замок. Соромно було Маркові, що так без ні-чого вертався. Всеж таки не мало важне було те, що ба-чили татар і вже знали, що такі цілком безпечні ці сто-рони не є.

Сонце вже заходило, коли підіхали до замкового моста.

в Індії? Він же ще як малий школярик любив навчати сво-їх товаришів, щоб вони не му-чили ніяких звірат, а своїй рідні він повний любов'ю го-товості помічник у кожній праці та при кожній нагоді.

Його укоханий ідеал це книжка і знання, але проте він прекрасний робітник трохи не в кожній заробітній діяль-тії вбогої суспільної верстви, з якої Линкольн вийшов. І мо-же тому сказав він раз про свої руки пропам'ятні слова:

„Я моїм рукам не знав про-сто ціни. І отим то ніякий ба-гач не дивився ніколи на свої скарби з такою радістю та лю-бовю, як я на свої руки. Бага-тож було в мене всякого роду замислів, а здійснювати їх до-водилось усе тільки моїм пле-чам і рукам“.

Слова, що їх могла сказати тільки така вщерт самостійна й активна людина, як Лин-кольн, який з цього погляду пригадує всебічність актив-ності нашого часу.

Дужий ростом, він уже юна-ком повний таких фізичних сил, що може загнати сокиру в дерево так глибоко, як ніхто інший. І таксамо він знамен-но кермує і найтяжче обванта-женими сльавами, на котрих перевозить ріками Огайо та Місісіпі всяке господарське добро до великих міст, зокре-маж до Нью Орлієну, на про-даж. І оту небезпечну та повну своєрідної романтики плавбу, великими ріками Линкольн лю-бить так, як молодий Гарі-бальді любить море, нехай, що доводиться йому тут пере-живати неодижджливий при-годи, причім він зрештою за-вжди повний холодної розваги і рішучості навіть і в найгір-ній ситуації. Позатим же Линкольн, що завжди як моло-денький, невідомий нікому ю-нак, намагався до допомогти своїй рідні — хоч після вча-сної смерті його матері бать-ко, одружившись удруге, взяв трохи майна за жінкою, як-те була дуже добра для ді-тей — радо наймався в сусідів на заробітки і не соромився тут ніякої праці. Він сів, орав і жав, пас коні і товар, мов на жорнах кукурудзу, варив і прибирав хату, а в потребі то й побавив дитину. Але що там і де він не робив би, найкраща праця для нього це — читати і вчитися. За книжку він не ва-

Тут стояв Кіндіс, неначе до-жидав їх. Марко скочив з ко-ня.

— А кудиж то ви бували, як вільно спитати? — глуми-во привітав його Кіндіс.

— Соромно сказати, та брехати не вмію, — відповів Мар-ко. — Ані не знаю, куди я блудив.

Підстароста зачав сміятися. — Знаю лиш стільки, що я попав на татар.

На лиці Кіндіса заграло здивування.

— Як би то справді були татари, то ви були би нані-до замку не вернулися.

— Як хочете знати щиро правду, то ми з ними не зіш-лилися. Ми лиш здалека, та дуже добре бачили табір, ко-ні, шатра.

— Де? — спитав Кіндіс, на-супившись. — То був хіба привид.

— Не привид. Нас є чо-тири. Питайте кожного.

— Де? У нас? На нашій межі татари? То не може бу-ти!

— Всі разом гамірно і, пере-крікуючи себе, стали роз-повідати, що бачили. Кіндіс щораз більше насуплювався.

(Дальше буде).

гається наймитись і на най-тяжчу працю. На книжку він шадить з останнього, що має. За книжку він навіть терпить побої від одного багачого сина, з яким йому довелося спати в одній кімнаті і який хотів примусити Линкольна од-ної ночі гасити світло тоді, як наш книголюбєць саме надо-бре розчитався в історії пів-нічно-американських стейтів. Щоб мати змогу читати гарні книжки і газети, Линкольн слу-жив у різних крамницях і був і листарем, і таксамо любив він дуже розмови з освіченими людьми про те, як то живеться людям у широкому світі. А притім він казав:

„Кожен повинен працювати на себе сам, і не надіятися на ніяку допомогу від когось. Бо от Господь дав людині не тільки рот, щоб їсти, але ще і дві руки, щоб добувати собі їжу. І якщоб Господь хотів, щоби були такі люди, щоб не робили нічого, то Він дав би їм рот, але рук не дав би“.

Словом — це людина, яка згодом починає захоплювати своїм розумом усіх, з ким зустріється на шляху життя, і яка вповні самотужки двига-ється на шаблях життя вище і вище, ген до свого світлосяс-ного ідеалу: до знання і нау-ки. Згодом ось Линкольн, пі-знавши з досвіду, що в нього є дар промовляти до людей і що люди його розмов та про-мов, закрашених здебільша здоровим, велесим гумором, слухають при кожній нагоді дуже радо, рішився вивчитись власними силами на адвоката. Без університету, без учених професорів та взагалі без ні-чийї допомоги, тільки власною працею і головою.

І дивиться:

Залізла воля того чоловіка перемогла і тут усі труднощі, і Линкольн у 1837 р. оселяється як адвокат в місті Спрінг-філд, Іллінойс, куди його бать-ко перенісся з Індії.

Але сила духа, сила інтелек-ту це тільки одна сторона ге-нійності і прегарної духовості Абрагама Линкольна.

Друга її сторона — це висо-кий моральний рівень усієї й-го особистості, оте витончене чуття для всього, що є прав-дою і неправдою, гріхом і кривдою в суспільному розу-мінні цього слова, якого не-зрушная нехитість надає по-статі Линкольна на овиді його епохи рисів своєрідної трагі-ки, наче претечі революціо-нерів суспільної моралі в Ген-рика Ібзена.

А обьявилася та друга сторо-на його духовості найкраще і епохально на весь світ в Лин-кольновій боротьбі проти не-вільництва, репрезентованого головно страшливим закріпо-щенням нігрів плянтаторами в південній частині Америки.

Це була боротьба завзята і безпощадна, боротьба оби-двох головних осередків аме-риканського світу на життя і смерть, боротьба, в якій кі-нець кінців судилося і Линко-льнові впасти скривавленою жер-твою, але в ореолі тої пресла-вної перемоги, яка ніби прого-лосила це раз:

Вісцїстї, Галїлеє!

Правда, пропам'ятним голо-сом в обороні нещасних нігрів був тоді голос одної жінки, а саме американської письмен-ниці, панї Гарїет Бічер Стів (Beecher Stowe), яка в романі „Хата дядька Томи“ (Uncle Tom's Cabin), що появилася в 1852 р., намагалася змалювати всі ті нечувані жорстокості, що їх допускалися негідські плянтатори на чорних рабах. Але голос спочутливої пись-менниці не мав очевидно тієї сили і того значіння, що голос Линкольна, який упродовж най-ближчих десятиліть — до ро-ку 1860 — як знаменитий ад-вокат, громадянський діяч і делегат та депутат свободо-любних кол до установчих тіл добув такої слави й авторите-ту, що 6. XI. 1860 р. вибрано

його голосами 1,866,452 ви-борців президентом Злучених Держав Америки вперше, а чо-тири роки опісля вдруге 2,213,035 голосів. І тепер увесь його вплив спрямований на те, щоб завдати невідлїтцтва о-станній удар, дарма, що стей-ті південної частини Аме-рики двигаются в обороні справи плянтаторів до тої го-рещо кривавої війни між Пів-днем і Північчю американської землі, яка в історії зветься гро-мадянською (1861—65). Але Линкольн не залякався і тої лів-Америки, що стала в першу чергу на нього, і — як уже сказано — в січні 1863 р. декрет про скасування невідлїтцтва був ним проголошений. І так, серце перемогло! Бо хоч 14. IV. 1865 р. божевільний фана-тик Бут убив Линкольна в теат-рі у Вашингтоні, то справі плянтаторів це не помогло ні-чого ніякого.

Визвольний чин Абрагама Линкольна став безсмертний.

Д-р Остап Грицай.

ШИРЯТЬ ПОЛЬЩИНУ ЧЕРЕЗ МОЛОДЬ

Читаємо в польській пресі в Америці про працю поль-ської молоді в Польщі. Зокре-ма про те, як та молодь дбає, щоб поширити польщення, в першу чергу українських зе-мель. Бо саме для тої ціли ви-бралися з Варшави три групи польської молоді до Галичи-ни, щоб там поширити поль-ські пісні й польські танці се-ред населення українських сіл. Українську землю (в Галичи-ні) поділено на три організа-ційні округи з такими осеред-ками: Самбір, Станіславів, Коломия.

Польська преса розписуєть-ся тепер широко про великі „успіхи“ цієї молоді, і то го-ловно на Покутті, серед гуцу-лів. Каже вона, що там досі заїжджав тільки український театр, а тепер польська мо-лодь дає гуцулам що інше. Як те інше виглядає, не тяжко со-бі представити, бо попри пі-сні й танці є ще ріжного роду промови про польські справи і Польщу. Та польська преса підкреслює, що ті вистави і промови є народньою стра-вою, якої так дуже потрібно „полякам греко-католицького обряду“.

Як бачимо, то наших гуцу-лів зачислено до „поляків греко-католицького обряду“. Варшава муштує їх при по-мощі польської молоді, щоб стали поляками. І тому ши-рить серед них польські пісні й танці. Як бачимо, то хоч кругом біда і гуцул не має з чого жити, а поміччї нізвідки, то є гроші на його польщення, на „краковякі“.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Т. Т., Фрексил, Па. — Про те, що діється в Совегах, зна-ємо з оповідань і спогадів ріж-них визначних людей. Це бу-лаб завелика честь тому Ва-шому нервовому „товарише-ві“, що повернувся з СССР, щоб його публічно визвати в „Свободі“, щоб розповів, що там бачив. Як хочете, то напи-шіть самі до нього.

П. С., Нью Йорк, Н. Й. — Поміляється. Саме на те є відчити, щоб там ставити такі питання і вимагати відповіди. Тамастонече. — Яка може бути згода між членами това-риства, коли одні є за свій на-рід, а другі наймитами Мос-кви? Тут не поможе ніяка пи-саннина в газеті. Треба працю-вати й освідомляти на місці.

Ювиль.

— Пане Капустця, я до вас приходжу ніні двадцять п'яний раз за грішми!

— Що, без цвітів?

СОЮЗОВЦІ!

ЩЕ ТІЛЬКИ В МІСЯЦІ ЛЮТИМ МОЖЕТЕ ДІСТАТИ „ПРОПАМ'ЯТНУ КНИГУ У. Н. СОЮЗУ“ ТІЛЬКИ ЗА КОШТИ ПЕРЕСІЛКИ І ОПРАВИ, СЕБТО ЗА \$1.00. ПОТІМ ЦЯ КНИГА ПІДЕ В ЗАГАЛЬНУ РОЗПРОДАЖ І ЦІНА БУДЕ ВИЩА.

3 ДНЯ

ЖІНОЧІ РІВНІ ПРАВА.

Недавно перед сенатським юридичним комітетом висказували свою гадку жінки, взяті з різних сфер і професій, про те, як вони задивляються на законопроект, який хоче ухвалити конгрес, а який прямує до цілковитого зрівняння в правах жінок з чоловіками.

На превелике диво жінки висказалися проти такого зрівняння; а одна фабрична робітниця, Ньюмен, назвала проектодавців трохи що не дурнями.

ЧОМУ ЦЕ ТАК?

Що сталося? Чому жінки поставилися проти такого зрівняння їх у правах з чоловіками? Та ми знаємо, що жінки майже сто літ борються за те, щоб дістати такі самі права, які мають чоловіки, і та боротьба деколи навіть прибирала досить гострі форми. Це всім у пам'яті є так звані „суфражистки“, які в Англії й Америці зчинювали великі бучі, щоб добитися рівноправства в голосуванні, в політиці, уряді і т. п. Нераз поборники мусіли з усіх сторін злітатися, щоб водою погасити запал суфражисток. Бо з огляду на „нерівність“ жіночих прав і чоловічих чоловіки чомусь соромилися вживати супроти жінок палок або зброї. Отож розганяли їх водою.

„ЗЛЕДАЧИЛІ“ ДІТИ.

Та ось дочки тих героїчних матерей, замість поглибити, поширити і закріпити цю боротьбу, самі називають „недо-тепами“ тих чоловіків, що вивигають законопроект, щоб їх у правах зрівняти. Ще раз виринає досадне питання: чому? Невже жіночий рід привик аж так до неволі, що сам гне шню в ярмо і кусає ту руку, що хоче йому те ярмо зняти?

Говорять деякі природознавці, що фактично ярмо не виглядає так страшно для вола. Сам від так трагічно цієї справи не трактує, особливо, коли господар його шанує, коли достатком дає сім'я і водиці. Можливо, що й жінки так привикли до свого „підрядного“ стану, що вже їм рівних прав відхотілось.

НІ.

Здається, що ні. Жінки не зледачили ще так, не втратили розуму, і не привикли, як той від до ярма. Зовсім навпаки: коли жінки не хочуть зрівняння в правах нарівні з чоловіками, то це знак, що вони набрали розуму. Бо зрівняння у правах фактично означає зменшення жінкам прав і відібрання їм певних „привілеїв“, яких не мають чоловіки.

Ці „привілеї“ жінки дістали тому, що вже сама природа наклала на них трохи відмінні обов'язки ніж на чоловіків. Їх найголовнішим завданням є родити діти і дбати про продовження раси.

СПРОБИ ЗОГИДИТИ ЦЕ ЗАВДАННЯ.

Та треба сказати, що хоч те завдання само по собі є надзвичайно шляхотне, то деякі „модерні“ і „поступові“ суспільні реформатори старалися його всіма способами зогидити і понизити. „О, ви реакціонери, хочете, щоб жінки тільки родили діти. Для жінок тільки колиска, пеленки, крик та вереск дитини і більш нічого. А ви в той час будете радити в парламентах, будете працювати в канцеляріях, фабриках; будете творити різні великі річі, поступ, переворот, історію. Ні, вже краще дайте змогу також своїм жінкам висунути носа у світ; допустіть їх також до тих поче-

сних роль, які ви самі виконуєте!“ Так гукали ці реформатори.

НЕВЖЕ ЦЕ ПРАВДА?

Невже це правда, що родити і виховувати діти це щось погане, щось понижуюче? Ні. Це щось найкраще, найбільш мистецьке. Бо чи може бути щось більш мистецьке, як різьбити й оформлювати живий твір, виплекувати і будувати тіло та характер дитини? Хібаж плекання характеру не вимагає величезного знання людської душі, глибокої філософії, а притім величезного tactu? Хібаж не знаходимо ми що дня дурноватих, зіпсутих, вередливих, а деколи анемічних, хробачливих тілом і душею дітей? Чому одні діти чемні, добрі, слухняні, радо хапаються за науку, а інші творять тільки псоти і збитки?

СПРАВЖНЄ МИСТЕЦТВО.

Виховання дітей це справжнє мистецтво. Лиш та жінка не добачить мистецтва у вихованні дітей, яка сама є партакою, яка не має зеленого поняття про те, скільки незбагнutoї мудрості міститься у вихованні, скільки знання потрібно мати, щоб добре виховати дитину.

Та мати, яка розуміє це, не дивиться на своє природне завдання згрідиливо. Вона приймає його з великим захопленням і мов той маляр, або різьбар, зпід якого долота що дня випуклюються все виразніші й виразніші риси фігури, таксамо мати-мистець з великою насолодою дивиться на виховання своєї дитини, на якій вона що дня відкриває виразніші й виразніші риси характеру; того характеру, який не виростав самота, тільки під її спостережливим оком.

ПОЧЕСНА РОЛЯ.

З цього можна бачити, що природна роль жінки не є згрідлива і понижлива. Також не є понижлива роль провадити дім і бути доброю господинею. Тут також є впрост необмежені можливості для виявлення мистецьких здібностей. Від жіночого дотуку залежить, чи дане помешкання приємно вражає чоловіка, чи може підсвідомо виганяє його куди-сь у світ за очі. Також від жіночого tactu залежить те, чи чоловік знаходить у своєму домі моральне скріплення до дальшої боротьби зі світом, чи може той дім є місцем, де він витрачає рештки своєї енергії.

Яка штука бути, як німці кажуть, доброго „гавсфрав“, себто панею дому! Як далеко більше мистецького смаку й хисту вимагає домашня робота, ніж, скажемо, фабрична, де при машині, в ресторані, в телефонній компанії, чи навіть при канцелярному бюрку!

ВІДМІННІ ЗАВДАННЯ, ВІДМІННІ ПРАВА.

Ось через те, що роль жінки є відмінна від чоловічої, тому і права жінки та чоловіка є відмінні. Права були достроєні до ролі. Зрівняння прав означало б зрівняння роль у всіх ділянках суспільного життя. А чи це вийшло б для жінок на добре? Чи багато користають ті жінки, що замість бути доброю „панею дому“, замазуються десь у фабриці біля машини, заробляючи самі на прожиток? Чи таке життя дає їм більше свободи рухів, більш суспільної гордості, більше особистої незалежності?

Здається, що ні. Згадана робітниця Ньюмен це яскраво підтвердила.

— Тяжко нині жити!.. Ні хвилиночки відпочинку чоловік не має. Ледви один тяжкий рік скінчився, а вже другий зачався!

НЮ ЙОРК

НЕДІЛЯ, 13. ЛЮТОГО (FEBR.) 1938

СТАЙВЕСЕНТ ГАЙ СКУЛ, НА 15-ТІЙ ВУЛИЦІ, МІЖ ПЕРШОЮ І ДРУГОЮ ЕВЕНЮ

Марія Сокіл
Антін Рудницький

В ПРОГРАМІ: НОВІ, ДОСІ В АМЕРИЦІЩЕ НЕ ВИКОНУВАНІ ТВОРИ.

Вступ за добровільними датками. — Дохід на Перший Український Шпиталь у Львові. ПОЧАТОК В ГОДИНІ 8-МІЙ ВВЕЧІР.

Courtesy, Baltimore Sun.

МАРІЯ СОКІЛ

найвизначніша сучасна українська співачка, примадонна Державної Опери в Києві, виступить після триумфальних концертів і оперних гостинних виступів в Європі і в низці американських міст вперше в Нью Йорку в неділю, 13-го лютого ц. р., в салі Стайвесент Гай Скул.

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ

головний диригент Державної Опери й Фільгармонії в Києві, один з передових сучасних українських композиторів, котрий здобув першу нагороду на композиторському конкурсі 1937 року, у Варшаві, виступить у неділю 13. лютого ц. р., разом з Марією Сокилою у концерті в Стайвесент Гай Скул у Нью Йорку. У програмі будуть між іншим арії з опери Антона Рудницького „Довбуш“.

До зубного лікаря дзвонить хтось серед ночі. Лікар зірвався з ліжка, відчиняє двері. На порозі стоїть жалюгідний чоловік:

— Хай пан доктор не гнівається, що я бужу пана серед ночі, та маю такий страшний біль... Вже довше не всилі терпіти...

— А довго вас болить зуб?

— Вже пів року.

Провідник: — А це кімната, в якій вбили короля...

Турист: — Минулого року ви казали, що в тамтій...

Провідник: — Так, та тепер тамту салю відновлюють...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Вже приготовані до великого концерту.

Заходами комітету Українського Народного Дому, української католицької церкви, всіх братств, товариств і сестрицтв відбулися збори в справі влаштування концерту на дохід Народної Лічниці у Львові. Концерт уже приготовано. Відбудеться він у неділю, 20. лютого, в годині 8-тій пополудні, в Січовій Салі в Ньюарку. На ній виступлять наші артисти: оперова співачка Марія Сокіл і диригент та композитор А. Рудницький.

З огляду на цей концерт і добру ціль просимо здержатися в згадані дні від інших імпрез. Тікети на концерт можна дістати в Українськiй Народнiй Домi, в церковнiй салi при вул. Мортон i в кожного делегата в своїм товариствi, яке належить до Українського Народного Дому.

Нюарчани й околиця: Прийдіть усі на цей величавий концерт!

М. Андрушко, рек. секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Треба згоди і порядку.

До мого попереднього допису я змушена дещо додати. Я також є тої думки, що треба довести в громаді до того, щоби порядок був зроблений на місці та щоби не виводили наших недомагань у пресі. А щоб так було, треба дати можливість кожному свobodно висказувати свої заваги на мітингах.

Ще зазначу, що, згадуючи про жінки, я повинна була написати Клюб Молодих Жінок. І стверджую, що коляників було цього року таки забагато. Вистарчилоб три пари: одна на церкву, друга на Народний Дім, а третя на Рідний Край.

Далі підношу, що одні одним не повинні перешкаджати в імпрезах, а одні одних спомогати. Як хтось влаштує в якусь неділю пікнік, то іншим не треба в той самий день улашдувати якусь іншу імпрезу. Складали ми на різні цілі, то зложимо й на Народний Дім і поступимо так, як українці в Дітроїті. До цього треба тільки згоди і доброго проводу в громаді.

Наталія Камфонік.

ДИТЯЧИЙ ГОТЕЛЬ.

У Стокгольмі (Швеція) побудували готель для дітей, що може бути великою полешкою для батьків, які на довше мусять розлучитися з дітьми. Це зразковий інтернат, получений зо школою, однак до неї діти не мусітимуть ходити. Готель є серед великого парку. За розмірно невелику оплату діти мають там дбайливу опіку, а також бажане товариство ровесників. Спеціально вишколені піклуванки дбають про гігієну та здоров'я дітей, а спортові інструктори вчать фізичних вправ і спортів.

КОМУНІКАТ

В СПРАВІ ЖЕРТВ, ЗБИРАНИХ НА КОНЦЕРТАХ МАРІЯ СОКІЛ І АНТОНА РУДНИЦЬКОГО.

Подаємо до відома, що наші руки наспіли подяки від „Народної Лічниці“ у Львові для тих громад, що вже влаштували у себе концерти в користь Першого Українського Шпиталю у Львові.

В усіх тих подяках, яких оригінали будуть вислані Комітетом на місця, „Народна Лічниця“ щиро дякує українській імiграції в Америці за те, що вона нас так тепло прийняла, та що поставилася так жертвенно до справи допомоги викінченню Українського Шпиталю.

Одночасно повідомляємо усіх тих, що запитували про способи, як пересилати жерт-

ви, зложені на „згадану ціль“, що „Народна Лічниця“ повідомляє, що можна зложити гроші передавати безпосередньо через нас, або можна висилати до краю через „Обеднання“ в Америці, або просто до Земельного Банку Гіпотечного у Львові, Словацького 14, з призначенням для „Народної Лічниці“.

Марія Сокіл, Антін Рудницький.

(Заввага: Оголошуючи повиний комунікат, стверджуємо, що пані Марія Сокіл і п. Антін Рудницький предложили редакції оригінальне письмо президії й дирекції „Народної Лічниці“, якого зміст покривається вповні зо змістом комунікату. — Редакція „Свободи“).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЩО ПИШУТЬ ПРО ПРОПАМ'ЯТНУ КНИГУ У. Н. СОЮЗУ

ГОЛОС З КАНАДИ.

ЮРІЙ СТЕФАНІК (син покійного письменника Василя Стефаніка), що пробуває на студіях в Едмонтоні, Альберта, пише:

„Хочу з цілою щирістю подякувати за присилку Пропамятної Книги У. Н. Союзу. Це насправду монументальна книга, котра охоплює собою цілу історію американської України. Я вже встиг прочитати довшу монографію „Як формувався світогляд українського імігранта в Америці“ і мене так охопило радісне вражіння про нестримний похід українського народу вгору, що я вверх напоївся оптимізмом і вірою. На мою думку, ця Книга, крім того, що лишилась навкі історичним документом, певно зробить величезну національну роботу. За неї належить дійсно велике признание і подяка від цілого українського народу“.

УВАГА! ДЖЕРЗІ СІТІ! Заходом Укр. Чер. Хреста ОДВУ ч. 2, двох Сестрицтв Преч. Діви Марії на долинах і горі міста й Товариство Лесі Українки, від 171 У. Н. Союзу

КОНЦЕРТ

В ЧЕСТЬ ОЛЬГИ БАСАРАБ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 13-ГО ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1938 РОКУ

В Укр. Нар. Домі, 181-183 Фліт Стріт, Джерзі Сіті, Н. Дж. ПОЧАТОК В ГОДИНІ 7-МІЙ ВВЕЧІР. ВСТУП 25 центів.

В програму входять хоріві точки під проводом п. В. Гелі, трійо п-нів Гелів, короткі бесіди В. о. В. Лотова, п-ні Марії Баран і п-ні Марії Кувей (англійською мовою), оркестра під проводом п. Криськова й декляції дітей. Головний реферат матиме голова Укр. Чер. Хреста ОДВУ п-ні Анна Середя.

ПОДороЖУЙТЕ до й з РІДНОГО КРАЮ

ЕМІГРАЦІЯ З ПОЛЬЩІ

ДОСКОНАЛА ОБСЛУГА

По дальшій інформації звертайтеся до свого агента або до:

CUNARD WHITE STAR

25 Broadway, New York, N. Y.

200,000 РЕКОРДІВ

УКРАЇНСЬКОГО ВЕСІЛЛЯ П. ГУМЕНЮКА РОЗІШЛОСЬ, бо П. Гуменюк відіграв. Бо П. Гуменюк знає народні пісні і танці.

Тепер П. Гуменюк видав свої ноти (танці) на Оркестру, бо тисячі людей просили його видати.

ПЕРШИЙ АЛЬБУМ Укр. ТАНЦІВ ГУМЕНЮКА на скрипці \$ 50 НА П'ЯНО АБО ГАРМОНІЮ 1.00 НА ЦІЛУ ОРКЕСТРУ (22 Танці) 4.50

Всі музиканти і любителі правдивих українських танків купуйте до грання ноти Гуменюка. Пишіть: 35-8

SURMA, 317 EAST 14th STREET, NEW YORK.

УВАГА! • НЮАРК, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦЯ! • УВАГА! Заходом Союзу Українських Бізнесменів в Ньюарку

BOAT-RIDE ПРОГУЛЬКА

з Ньюарку, Н. Дж., до Ротон Пойнт Парку В НЕДІЛЮ, 31-го ЛІПНЯ (JULY) 1938 Р.

Повідомляємо Церковні Братства, Товариства і Клуби в Ньюарку й околиці, щоби здержалися з пікніками й іншими забавами на день 31. липня (July) 1938 р. Союз Бізнесменів.

РЕВМАТИЗМ ЗДЕРЖА- НИЙ УПРОДОВЖ 48 ГОДИН.

Новий лік швейцарського лікаря при-
носить шість тисячам. — Прогнане
ревматизму докучливість до спина,
з суглобів і з м'язів.

БОЛІ ПРОМИНАЮТЬ ЗВИЧАЙНО
ПЕРШОГО ДНЯ.

Отрути у вашій крові спричиню-
ють ревматизм, запалення та напухлість і не дають вам свободно
рухатися без докучливих болів. Шо-
ли полечити свої страждання, ви
мусите увільнити свою кров від
отрути! Ця докторова нова медицина
робить це швидко. Не має в собі
дурману — безпечна для молодих і
старих; не чинить небезпек серцю.
Називається цей лік BARUVACOL і
ви можете спробувати його на отсій
рестельній пропозиції: витягні отсе
оголошення і зашліть його поштою
враз з вашим назвищем і адресою
до: Atkins Laboratory, 44 East 63rd
Street, New York City. (Можете теж
прийти особисто). Грошей не поси-
дайте. Заплатіть поштові \$1.85 і
кілька центів за доручення (C.O.D.),
коли він принесе вам Барувакол.
Уживайте його дві доби (48 годин).
Як не почувате, пошліть до незук-
ний лік зворотній, а ми вам відшле-
мо ваш \$1.85. Пошто терміни це
одні днів. Години: 10 до 4.
(Svoboda)

Д-Р С. ЧЕРНОВ Європейський
спеціаліст.
Гострі й хронічні недуги чоло-
віків і жінок — Шкіра й кров.
223 SECOND AVE., cor. 14th St.,
NEW YORK CITY, Room 14.
Офісні години: 10-8; неділя 11-2.
Жінка-доктор до обслуговування.
Проміні X та флюороскоп \$2.00

Д-Р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1-3 пополудні і від 6-8
вечір. В неділю згідно з умовою
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

ЧОЛОВІКИ І ЖІНОЧІ НЕДОМАГАННЯ

ЛІКУЮ МОДЕРНИМИ МЕТОДА-
МИ. ВДОВОЛЮЮЧИ І ШВИДКІ
ВИСЛІДКИ.

Порадьтеся д-ра
Зінса в ліку-
ванні крові,
шкіри і нерво-
вих недуг, ка-
туру і хроніч-
них боляків,
нервів і загаль-
ного ослаблен-
ня, шлуночкові
і кишкових не-
дуг, гемороїдів
і інших відхо-
дних захворю-
вань, що справляють
близько та негідність, люмбаго,
сіячків, невралгій, запалення нер-
вів (норавітис) і хронічних рев-
матичних станів, носога, горла, ле-
генів, відхлювних недуг, печіноч-
них захворювань і інших чоловічих
і жіночих недуг, а коли маєте які
небудь недомогання, що їх не ро-
зумієте, порадьтеся довірливо ме-
не, я вам все вясню.

Мої ціни умірковані.

Оглядання (Examination) даром
і довірливо.

Екзамінація крові, лабораторні
досліди, проміні X (екс), сирю-
ватка і віприскувальні щеплення.

DR. L. ZINS

Поверх. 25-літня практика.

110 East 16 St. N. Y.

(між Union Street і Third Street)
ГОДИНИ: від 9 раню до 8 вечір.
В неділю від 9 раню до 3 пополудня.

ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

БАЛТИМОР, МД.
На визвольну боротьбу замість
вінка на могилу.

Гром. Даман Любунець з Куртіс
Бей, МД., аложив \$5 на визвольну
боротьбу замість вінка на могилу
бл. п. Теодора Семенків. Хоч гром.
Любунець уже старший віком чоло-
вік, то молодий духом, широко вірити
у воскресіння українського народу
та радо спливає з жертвою на рідні
народні цілі. Тим він дає приклад
іншим. Гроші вислали через Обед-
нання.

Анна Чорній.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.

На "Жіночу Долю".

На забаві в паві Рутської зібрано
на часопис "Жіноча Доля" в Коло-
мні \$12. Гроші переслали через Об-
єднання.

О. Штогріш.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ.

На Рідну Школу.

Дня 30 січня п. р. в місцевій укр.
католицькій вішпаві о. Яків Лебур
панакхиду за полідик героїв під
Крутами. По панакхиді отець парох
перевів збірку на Рідну Школу, яка
принесла \$5. Гроші вислали через
Обєднання на призначену цілі.

Степан Фігур.

ВОТЕРВІЛТ, Н. РІ.

На Рідну Школу.

Український Американський Гро-
мадянський Клуб висигнував за
своїх каси на річних зборах \$10, які
переслав через Обєднання на при-
значену цілі.

Урбан.

НЮАРК, Н. ДЖ.

З християн на народні цілі.

Дня 23 січня відбулися в грома-
дан Захарія й Олені Литвинських
примірні християн їх донечки Оль-
ги. По гарній гостині пані Присянка
згадала про народні цілі й закли-
кала зложити якісь жертви. Злож-
или по \$1: 3. О. Литвинський, О.
Присяжний, Карпеч, Гайда, Шамбор-
га, Музика, Гринишин, Гарасичук,
Ганчарик, Мосенська, Волтер, О.
Будник \$1.50; Пришляк 50 ц. Разом
\$13, з котрих призначено по поло-
вині на Рідну Школу і політичних
вазнів. Гроші вислали через Обєд-
нання.

Олеся Будник.

БРИСТОЛ, КОНН.

Коліда на народні цілі.

Як що року, так і того ми не за-
були про Рідний Край і пішли на
Різду з колодою на старокравів цілі.
Заколядували \$25 та поділили їх
так: \$9 на політичних вазнів, \$8 на
Рідну Школу і \$8 на інвалідів. Ко-
лодувати ходили: А. Кинаш, А. Яре-
ма, І. Казамін, М. Целенський і І.
Прухницький.

І. П.

БОСТОН, МАСС.

Поміч Рідній Школі.

Якби наше жіноцтво було краще
зорганізоване, скільки то добра мож-
на було зробити нашому нещасно-
му народові! Бо хто краще відчував
біль людини, як не жінка, котра
виховує націю, що дає жити по-
ним поколінням?

Українське жіноцтво останніми
часами почало творити нове життя:
організує себе та заставляє своїх
мужів і дітей до організаційної пра-
ці. В нас у Бостоні те жіноцтво, що
гуртується при укр. прав. церкві,
свідоме свого завдання. Крім се-
стриства, що дає про матеріальні
поміч своїм членам, є в нас також
Влада Союзу Українок ч. 44. Цей
влада збирає ледки виключно на на-
родні цілі і шле їх там, де потреба
вимагає. Що року він висилає якусь
жертву і на Рідну Школу. Так і цьо-
го року на річний мітинг, що від-
бувся 30 січня, членкині односторон-
но ухвалили висигнувати з каси \$5 на
Рідну Школу в старім краю. Цю
суму переслали через Обєднання на
призначену цілі.

За уряд: Марія Давискіба, голо-
ва; Магда Зварич, кас.; Юстия
Смариш, секр.

БУДУЧА КОРОЛЕВА ГОЛЯНДИ.

Цю радіофотографію переслано радіом з голяндського
міста Гаги, а представляє вона княжну Беатрису Вільгельмівну
Армагарду, будучу королеву Голяндії. Держить її на руках її
батько, німецький князь Ліпе-Бістерфелд. Матірню дитини є
наслідниця голяндського престолу. Як перша дитина, вона
має право на наслідництво.

ШИФКАРТИ
на найбільшій та найшвидшій кораблі на всі прогулянки і до всіх
країв. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — пас-
порти, Візи, перміти, афеліти, петші, і тому наші пасажирні не
мають клопотів в дорозі.
ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країв ПОШТОВО І ТЕЛЕГРАФІЧНО
і вилучуємо на останній пошті під повною гарантією. ПОМАГАЄМО
незаконним металізуються відповідно до нових законів.
ПОЛАГОДЖЕМО СТАРОКРАВЕІ СПРАВИ відповідно до тепе-
решніх обов'язкових законів в краю. Коштовні, повноважні, акти
дарованих, довільні скріпки і всі інші документи.
Продаємо ДОМИ та річні бізнеси по дуже приступних цінах.
Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА
до совісній поради та ретельну обслугову.

S. KOWBASNIUK
277 E. 10th STREET, (між 1-ю і 2-ю) NEW YORK, N. Y.

ЗАВЖДИ
Найкраща услуга вимагає в кожній
дрібниці особистої уваги. Таким чином
лінійкою подобице не передчиститься і не за-
небгається.
Ще від 1900 року гаслом цієї фірми є:
дати кожній родині особисту увагу й
заінтересування — завжди.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

Добра вага.
Різничка (до молочарки): — Тому сирові, що
я у вас купила, бракувало чверть фунта.
Молочарка: — То дивне, далєбі, я не мала під
рукою фунта, тому зважила ковбасою, яку я перед
хвилиною купила у вас.

ЛЮДИ, ЩО ЗГІНУЛИ НЕПРИРОДНОЮ СМЕРТЮ

Грецька мітологія дає нам
багато примірів смерті леген-
дарних героїв. Актеон, юнак,
що посмів підглядати Діану в
купелі, перемінився в оленя і
його розшарпали власні со-
баки. Анакреон, поет і смакун,
вдавися кісткою винограду.
Антея, сина Нептуна та землі,
вдушив Геракль, який теж ви-
гадлив смерть завдав Діоме-
дові, жорстокому володареві
трайційів. Геракль кинув його
власним коном, щоб його по-
жерди, бо Діомед сам кормив
їх людським мясом.

Лякоона, сина троянського
короля Пріама і Гекаби, вду-
шили вужі разом із його дво-
ма синами. Аполло, бог ми-
стества, записаний, що моло-
дий фригієць Марсія переви-
щав його в грі на флеті, засу-
див Марсія на страшну смерть:
обдер його зо шкіри живцем.
Мільон із Кротону, сляч, який
на старі літа хотів переконати-
ся, чи він іще досить снагний,
казав привязати себе до двох
згнених дерев і так його
розшарпали вовки.

Сільки мітологія. А істо-
рія?

Султан Баязет згинув у за-
лізній клітці, виставлений на
посміховище юрби. Брунгіль-
ду, дочку короля візиготів,
розшарпано кінями за зраду.
Князя Кляренса, славного пи-
ниці і гувлісу, засудили на
смерть; колиж його спитали,
якою смертю хоче згинуть,
відповів, що хоче, щоб його
втопили в бочці з малазією
(дороге вино). Його волю
вводили. Матір Генріха IV,
Іванну Д'Альбер, потайно вби-
ли при помочі затроєних рука-
вичок. Уголіно, тиран Пізи,
про якого згадує Данте в "Бо-
жеській Комедії", помер із го-
лоду, замкнений у вежі з дво-
ма синами.

Кілька славних письменни-
ків згинув також неприрод-
ною смертю: Арегіно, поет іта-
лійського Відродження, помер
у приступі сміху. Славний
грецький драматург Софокль
помер наслідком аневризму
серця, звеликої радости. Дра-
матургові Айхилеві впала на
голову черепаха. Римський у-
чений Пліній Старший згинув
під гарячою лавою Везувія
підчас вибуху в 78 році після
Христа. Абат Прево, автор
"Манон Леско" помер під но-
жем хірурга.

Можна й так.
— Я чув, що тебе викину-
ли з клубу. Чи то правда?
— Де там правда! Я тепер
головою клубу. Всі інші ви-
ступили.

Шукають людей до праці

ВДОВА потребує молоді діачини
або старої жінки, готові
опікуватися 8-літнім хлопцем в по-
ч в заміну за мешкання й харч.
Може працювати ледь. Згодувати-
ся перед 5 год. пополудні до:
Mrs. FRED RANCZYSHYN, Apt. 18
532 E. 18th St., New York City

САМОТНОГО старшого чоловіка
треба до роботи на
фармі коло курей. Платня після умо-
ви. Голосіться на адресу: 35-6
THEO KOWALSKY,
R. 1, Box 416, Millville, N. J.

Бізнесові Нагоди

НЕАКТИВНИЙ СПІЛЬНИК з капі-
талом
\$4,500 потрібний до зискового біз-
несу, заложенного коло 40 літ тому у
Нью Йорку. Показні тяжкі зиски
певні. Інвестиція паскрий гарантована.
Пішіть на адресу "Свободи" для S.

DR. MORRIS SMITH
повідомляє, що переніс свою канце-
лярію під число
240 EAST 22nd STREET
NEW YORK CITY
(Близько 2nd Avenue).
Урядові години від: 12-2-го попол.
6-8-го вечір.
Телефон: STuyvesant 9-1679

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
Д-Р. ОМЕЛІЯН ГАРАСИМ
ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
853 N. 5th St. Phila., Pa.
ОФІСОВІ ГОДИНИ:
9-11 раню, 2-4 пополудні і
6-8:30 вечір. В неділю
за попереднім умовленням.
Телефон: LOM. 7981.

БОЛІ НІГ.

Рани на ногах, опухлі ноги, на-
брякли жиди, болі в ногах, фибри-
ліс (запалення жил), напухлі або
боліть коліна чи кісточки і рев-
матичні ноги успішно лікують но-
вий європейський методика без
операції.

Офісові години: щоденно від 1
до 6 вечір, в понеділок і четве-
рг від 1 до 8:30 вечір. Нема уря-
дових годин у неділю.
Говоримо українською мовою.

Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

ЧИ ВИ ЧИТАЛИ
НАПЕРЕДОДНІ
ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ
В ДВОХ ТОМАХ
Написав
Остан П. Білозерський.
ЦІНА \$1.00.
в Книгарні "Свободи"
"СВОБОДА"
81-83 Grand Street,
abo P. O. Box 346,
Jersey City, N. J.

**ПОДОРОЖ ДО
СТАРОГО КРАЮ**
НОВИМИ МОТОРОВАМИ
ПІЛЕСУДСКІ І БАТОРИ
НАВЕЛИЖИ ВІДПЛИВИ З НЮ
ЙОРКУ: 17. ЛЮТОГО. 17. БЕРЕ-
СНЯ, 19 КВІТНЯ, 1, 17 І 29 ТРАВНЯ
Ліше туристична і третя класа.
Голосіться до місцевих агентів
або до:
BOYNA-AMERICA LINE
32 PEARL ST., NEW YORK, N. Y.

Д-Р М. МІЛОВИЧ Старокра-
вний лікар.
1422 W. GIRARD AVENUE
PHILADELPHIA, PA.

ЛІКУЄ внутрішні недуги (не є:
недуги серця, легенів, жовудка,
кишок, печінок, нирок, крові,
жиди, нерви ревматизм, цукрову
хворобу і інші) і родові недуги.

УРЯДОВІ ГОДИНИ: в понеділок,
середу, четвер і суботу 10-2:30;
вівторок і п'ятницю 8-8:30.
Telephone: STEvenson 2014

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до
12, вечір від 6 до 8, а в неділю
рано від 10 до 12

НЕПРИЯТЕЛЬ РЕВМАТИЗМУ
Випробоване средство на ревматизм і пере-
студу, біль в руках,
ногах, крижах, змива в
ногах, а поза скрією
якби мурвали ланки.
Ті недуги усувають
по ужиттю "МІЗАР".
Великий слоїк коштує
\$6.25. Малий \$4.25.
Найефективність висилайте разом з за-
мовленням на адресу:
CH. LOZINSKI, Dept. S.
2325 N. Mulligan Avenue
Chicago, Ill.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко позз
Пюарком. Вразі потреби теле-
фонуйте до нас. Обслуга ширя
і чесна. — Офіс:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦІХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удєртейкер
заряджує погребам по ціні так
низькій, як \$150. Обслуга
найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals at low as \$150.
Telephone: Orchard 4-0008

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(81)

В хвилі, коли розшалілий
князь пробував обняти Джейн,
вона побачила, що нема що
витрачувати до нього більше
слів, а треба оборонятись фі-
зично. Вона вдарила його по
лиці так, що князь миттю від
неї відскочив. Бо треба сказа-
ти, що Джейн, хоч була жін-
кою, то мала велику силу, з я-
кою не міг рівнятись кожний
чоловік. Князь схопився за об-
личчя.

Шойно тепер Джейн побачи-
ла, якого нічменника вона
мала перед собою. Цей чоло-
вік цілком певно міг з легким
серцем замордувати свою жін-
ку і підкинути закріпавлену
сокиру комусь іншому. Взв'я-
вши спису в руки, Джейн ще раз
Сборову приказала: "Марш
вперед, бо я прошю тебе отсе-
ною списою. Коли ти хочеш
воювати законами нетрів, то
сам їх закоштуєш".
Удар переконав Сборову,

що Джейн може зовсім добре
виконати свою погрозу. А
смерть він дуже боявся; він
хотів іще жити. Тому, обер-
нувшись, він пішов у напрям-
ку, який вказала Джейн. За
кілька хвилин вони злучилися
знову з гуртом. Цілий час
Джейн маширувала мовчки,
роздумуючи про недавню сце-
ну. Вплудне Джейн заряди-
ла спочинок, підчас якого во-
на з Бравном вибралася шука-
ти поживи.

Коли Джейн і Бравн відій-
шли, Сборов приказав Тибсо-
ві, щоб той ішов збирати рі-
ща. Анета, прочувачи якусь
лихо, втрутилася до розмови і
сказала: "Я піду разом з Ти-
бом". Але Сборов її здержав
рукою: "Я тебе потребую
тут". Коли і Тибб відійшов, а
Сборов лишився сам на сам з
Анетою, він заговорив: "А те-
пер, Ането, я маю тобі щось
важне сказати".